

LOMEIKIŠKIŲ PILIAKALNIS

Romas JAROCKIS

Lomeikiškių piliakalnis (AR 448), vadinamas Krasausko kalnu, yra Kėdainių r., Surviliškio sen., šalia Kėdainių–Panevėžio plento, 1,2 km į ŠR nuo Kruosto upelio pralaidos, Nevėžio upės dešiniajame krante. Piliakalniu laikomą kalvą iš R ir PR juosia pelkėtas upės slėnis, iš V ir PV – bevardis upelis, iš Š nuo gretimų aukštumų ją skiria negili dauba. Šlaitų aukštis – 4–6 m, kalvos viršus yra iki 40 m ilgio Š–P kryptimi ir apie 10 m pločio ties kalvos viduriu. Kalva apaugusi vaismedžiais ir tankiais krūmais.

Archeologinėje literatūroje piliakalnį pirmą kartą paminėjo L. Kšivickis. Jis nurodė, kad Lomeikiškių kaime yra bebaigiąs griūti piliakalnis, o vietos gyventojai jam esą papasakojo padavimą, jog šis piliakalnis yra išlikęs nuo žemaičių ir lietuvių tarpusavio kovų laikų. Remdamasis šia informacija piliakalnį savo knygoje mini ir P. Tarasenska. VAK ataskaitoje piliakalnis vadinamas Prancūzkapiais. Remiantis vietos gyventojų pasakojimais nurodoma, kad kalvoje esantys kapai su prancūzų kareivių palaikais likę nuo Napoleono karų. Kapuose esą yra likęs rūsys, kuriame paslėpti prancūzų armijos ginklai. VAK ataskaitoje taip pat nurodoma, kad kalva ir kapai labai apardyti, nes rusų laikais čia buvo imamas žvyras. Iki 1934 m. kalva buvo ariama, arime neretai aptinkama žmonių kaukolių.

1968 m. piliakalnį žvalgė LII archeologinė ekspedicija (vad. A. Tautavičius). Konstatuota, kad čia galėjo būti ankstyvas piliakalnis. Piliakalnį ir jo aplinką 1973, 1975

ir 1982 m. žvalgė MMT archeologai. Nustatyta, kad piliakalniu laikoma kalva viso labo tik kaimo kapinaitės, o Lomeikiškių piliakalnio vieta lokalizuota neteisingai. Tokiu būdu piliakalnis buvo įtrauktas į neaiškių archeologijos vertybių sąrašą, kurių paminkloauginei vertei nustatyti tikslinga atlikti nedidelės apimties archeologinius žvalgomuosius tyrimus.

2003 m. Lomeikiškių piliakalnyje ir jo aplinkoje vyko archeologiniai žvalgomieji tyrimai. Tyrinėjimų tikslas – nustatyti spėjamo piliakalnio archeologinę-paminkloauginę vertę. Tyrimų metu maždaug 70x150 m dydžio plote iki žemio buvo ištirti 23 1x1 ir 1 1x3 m dydžio šurfai, iš viso ištirtas 26 m² plotas. Taip pat buvo žvalgytos į V ir Š nuo spėjamo piliakalnio esančios gretimos aukštumos, maždaug 3 ha plotas.

Tyrimais nustatyta, kad Lomeikiškių piliakalnyje kultūrinio sluoksnio nėra. 15–30 cm storio tamsiais pilka sluoksnis su degėsiais užfiksuotas tik P ir Š kalvos papėdėje. Sluoksnyje archeologinių radinių neaptikta.

LOMEIKIŠKIAI HILL-FORT

In 2003 in the Lomeikiškiai hill-fort and its surroundings, in the area of 70x150 m, 23 test pits of 1x1 m and 1x3 m to the depth of sterile soil were performed. The total area of 26 m² was explored. The exploration proved that there is no cultural layer in the Lomeikiškiai hill-fort. The 15–30 cm thick dark grey layer with charred wood particles was detected only in at the southern and northern foot of the hill. No archaeological finds were found in the layer.